

Länsstyrelserna

Kartläggning av statlig närvaro och service i länen

Metoder för löpande uppföljning

Titel: Kartläggning av statlig närvaro och service i länen – metoder för löpande uppföljning

Utgivare: Länsstyrelsen i Örebro län

Diarienummer: 3892-2019

Publikationsnummer: 2019:32

Bilder: Framsida Mostphotos

Länsstyrelserna fick i mars 2019 i uppdrag av regeringen att ta fram en kartläggning av statlig närvaro och service i länen.

Enligt uppdraget ska länsstyrelserna redovisa vilka statliga myndigheter som bedriver verksamhet i länen samt vilka statliga tjänster och vilken servicenivå som tillhandahålls, fördelat på län och kommuner. Kartläggningen ska även innehålla en redogörelse för antalet statliga arbetstillfällen i varje kommun. Vidare ingår i uppdraget att beskriva vilken samverkan som sker mellan statliga myndigheter, landsting och kommuner gällande statlig service och närvaro samt i vilken utsträckning som statliga myndigheter samrått i enlighet med 20 § förordningen (2017:583) vid verksamhetsminskningar som planerats efter 2014. I uppdraget ingår även att redovisa metoder för hur länsstyrelserna i framtiden löpande kan följa upp och redovisa statlig närvaro i kommunerna.

I enlighet med regeringsuppdraget har det samordnats av Länsstyrelsen i Örebro län under ledning av länsråd Anna Olofsson.

Länsstyrelserna överlämnar härmed den andra delrapporten *Kartläggning av statlig närvaro och service i länen – Metoder för löpande uppföljning (2019:32)*.

Landshövding Maria Larsson har beslutat i detta ärende.
Länsråd Anna Olofsson var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Örebro 15 augusti 2019.

Maria Larsson
Landshövding

Anna Olofsson
Länsråd

Sammanfattning.....	5
1 Kartläggning av statlig närvaro och service i länen	6
1.1 Uppdraget.....	6
Del 1: Kartläggning	6
Del 2: Metodutveckling	7
1.2 Utgångspunkter och genomförande av uppdragets del 2	7
2 Syftet med uppföljning av statlig närvaro och service	8
2.1 Arbetsmarknadspolitiska eller regionala tillväxtpolitiska skäl	8
2.2 Tillgängliggörandet av service till medborgarna och näringsliv	9
2.3 Övriga skäl för statlig närvaro.....	10
3 Förslag till modell för löpande uppföljning av statlig närvaro och service	12
3.1 Tre nivåer av uppföljning av statlig närvaro och service	12
3.2 Statlig närvaro.....	13
3.3 Statlig service	17
Att följa upp statlig service	17
Skillnader i myndighetsstruktur.....	18
Insamlingsmetoder	18
Avgränsningar.....	20
Att mäta medborgarnas tillgänglighet till service	21
Förslag till val av metoder för att redovisa servicegivande myndigheters tillhandahållande av service och medborgarnas tillgänglighet till service	22
3.4 Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service	26
3.5 Uppföljningsfrekvens.....	28
3.6 Ansvar och roller	29
Nivå 1: Statlig närvaro	29
Nivå 2: Statlig service	30
Nivå 3: Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service.....	31
Rapportering till regeringen	31
4 Uppföljningsmodell – översikt	32

Sammanfattning

Regeringen har gett länsstyrelserna i uppdrag att kartlägga den statliga närvaron och servicen i länen och kommunerna¹. I denna rapport redovisas den del av uppdraget som syftar till att redovisa metoder för hur länsstyrelserna i framtiden löpande kan följa upp och redovisa statlig närvaro och service. Det förslag till uppföljningsmodell som presenteras baseras på diskussioner med länsstyrelsens arbetsgrupp för uppdraget, erfarenheterna från uppdragets första del då en kartläggning av statlig närvaro och service gjordes, diskussioner med företrädare för Statskontoret och Statistiska centralbyrån (SCB) samt tidigare rapporter och utredningar av relevans för området.

Med utgångspunkt i de resonemang som förts föreslås sammantaget en modell i tre nivåer för löpande uppföljning av statlig närvaro och service:

Nivå 1: Statlig närvaro

Fokus på statlig närvaro, med syftet att kartlägga statliga myndigheters samlade närvaro i landets län och kommuner. På denna nivå redovisas samtliga statliga myndigheters arbetsställen och sysselsatta inom statlig förvaltning på kommunnivå, baserat på officiell statistik från SCB.

Nivå 2: Statlig service

Fokus på statlig service, med syftet att kartlägga tillgång till personlig service från statliga myndigheter i olika delar av landet. På denna nivå redovisas var servicegivande myndigheter tillhandahåller service genom egna arbetsställen eller genom samverkan med andra samt medborgarnas tillgänglighet till denna service i kommunerna. Som huvudsaklig metod föreslås en enkätundersökning till servicegivande myndigheter samt beräkning av hur tillgänglig servicen är kopplat till avstånd i restider.

Nivå 3: Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

Samlad bedömning av den statliga närvaron och servicen i respektive län, med syftet att ge en samlad bild av nuvarande, kommande och planerad statlig närvaro och service i landets samtliga län samt konsekvenserna för respektive län och kommun. Även tillgängligheten för medborgarna bör belysas i den samlade bedömningen. Denna del föreslås vara kvalitativ och bygga på länsstyrelsernas löpande dialoger med myndigheter samt regionala och lokala aktörer.

Regeringen föreslås utse en länsstyrelse som samordnare vars uppgift är att redovisa uppföljningen till regeringen. SCB föreslås få i uppdrag att, i samråd med länsstyrelserna, utforma enkäten till myndigheterna och genomföra enkätundersökningen. Uppföljningen på nivå 3 föreslås göras av varje enskild länsstyrelse men redovisas med avstamp i, och med hänvisning till, de uppgifter som redovisas på uppföljningsnivå 1 och 2. Uppföljningen kommer att medföra ökade kostnader för de parter som berörs. Omfattningen för Länsstyrelserna bedöms vara cirka sex årsarbetskrafter inklusive samordning av uppdraget.

Länsstyrelserna förordar att uppföljningen görs vartannat år, men ur metodsynpunkt finns det inga hinder för att göra det mer frekvent.

¹ Regeringsbeslut Fi2019/01078/SFÖ.

1 Kartläggning av statlig närvaro och service i länen

Regeringen anser att det finns behov av att stärka förtroendet för de statliga myndigheterna och samhällets institutioner genom en väl utvecklad lokal statlig närvaro och service (prop. 2018/19:47 s.11). Även om utvecklingen går mot allt fler digitala tjänster har såväl privatpersoner som företagare behov av att personligen kunna möta myndigheter och få personlig service. Regeringen avser att under mandatperioden utveckla och förstärka den statliga närvaron i hela landet. Utgångspunkten i det fortsatta arbetet ska vara att medborgare och företag ska kunna få service av både allmän och fördjupad karaktär så långt det är möjligt.

1.1 Uppdraget

För att kunna förstärka statens närvaro och service i landet har regeringen sett ett behov av ett samlat kunskapsunderlag och har därför gett i uppdrag till länsstyrelserna att kartlägga den statliga närvaron i länen och kommunerna². Regeringsuppdraget samordnas av Länsstyrelsen i Örebro län. Länsstyrelserna har haft en arbetsgrupp som har letts av Länsstyrelsen i Örebro län och har bestått av företrädare för länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmars, Norrbottens, Skåne, Södermanlands, Västmanlands och Östergötlands län. WSP har anlåtats för att bistå länsstyrelserna i genomförandet av uppdraget.

Uppdraget har bestått av två delar. Den första delen redovisades till regeringen den 31 maj och var en kartläggning av statlig närvaro och service och den andra delen en utveckling av metoder för uppföljning av detsamma.

Del 1: Kartläggning

1. Redovisning fördelat på län och kommun av vilka myndigheter som bedriver verksamhet i länen och vilka statliga tjänster samt servicenivå som tillhandahålls.
2. Redovisning av antal statliga arbetstillfällen per kommun.
3. Beskrivning av vilken samverkan som sker mellan statliga myndigheter, landsting och kommuner gällande statlig närvaro och service.
4. Redovisning av i vilken utsträckning statliga myndigheter, i enlighet med förordningen om regionalt tillväxtarbete, har samrått med den som har ansvar för det regionala tillväxtarbetet, länsstyrelsen och andra berörda statliga myndigheter, kommuner, landsting, näringsliv och organisationer om möjligheter att genom samordning eller samverkan upprätthålla eller utveckla verksamheten när verksamhetsminskningar övervägts. Redovisningen avser perioden mellan 2014 och 2018 samt vid aktuella verksamhetsminskningar.

² Regeringsbeslut Fi2019/01078/SFÖ.

Del 2: Metodutveckling

5. Redovisning av metoder för hur länsstyrelserna i framtiden löpande kan följa upp och redovisa statlig närvaro i kommunerna.

I föreliggande rapport redovisas del 2, det vill säga moment 5. Del 1 (moment 1–4) har tidigare redovisats i en separat rapport³.

1.2 Utgångspunkter och genomförande av uppdragets del 2

Genomförandet av uppdragets del 2 bygger vidare på kartläggningen i del 1, som redovisades till regeringen den 31 maj 2019.

Del 2 av uppdraget inleddes med en workshop där länsstyrelsernas arbetsgrupp slog fast syfte, inriktning och utgångspunkter för metodutvecklingen. Därefter har en modell för löpande uppföljning av statlig närvaro utarbetats utifrån de utgångspunkter som fastställdes vid workshopen:

- En viktig aspekt i uppdraget som helhet är statlig service till medborgarna – inte enbart statlig närvaro. Uppdraget ska därför omfatta **både** närvaro **och** service.
- En central utgångspunkt för uppdraget är frågan om var staten finns i landet. Med statlig närvaro avses därför statens **fysiska** närvaro.
- Med statlig service avses personlig service genom fysisk närvaro. I fysisk närvaro inkluderas även möjligheten till videomöten. Digital service genom andra kanaler är i växande utsträckning centralt för myndigheternas verksamheter och tillgängliggörande av tjänster men omfattas inte av detta uppdrag.
- När det gäller serviceaspekten ska fokus ligga på **tillhandahållandet** av service. Medborgares och andra aktörers uppfattning om och upplevelse av statlig närvaro och service omfattas inte av uppdraget.

Framtagandet av denna rapport baseras på diskussioner med länsstyrelsens arbetsgrupp, erfarenheterna från uppdragets första del, diskussioner med företrädare för Statskontoret⁴ och SCB⁵, samt tidigare rapporter och utredningar av relevans för området, inklusive Statskontorets rapport 2016:8 *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag* (se referenslista i slutet av rapporten).

³ Länsstyrelserna (2019).

⁴ Andrea Hasselrot och Staffan Brantingsson, Statskontoret. 190626.

⁵ Ann-Margret Eskilsson och Johan Ekström, SCB. 190701.

2 Syftet med uppföljning av statlig närvaro och service

Hur den statliga närvaron bäst följs upp beror på vilka aspekter av den statliga närvaron som är relevant att beskriva i den löpande uppföljningen. Beroende på vilket perspektiv som utgör utgångspunkt innebär det också att vissa myndigheters närvaro är mer relevant att följa upp än andras eftersom myndigheter har olika uppgifter. Här diskuteras i huvudsak två typer av skäl för staten att finnas närvarande i olika delar av landet:

- Arbetsmarknadspolitiska eller regionala tillväxtpolitiska skäl.
- Tillgängliggörandet av service till medborgare och näringsliv.

2.1 Arbetsmarknadspolitiska eller regionala tillväxtpolitiska skäl

Arbetsmarknadsskäl till lokalisering av statliga myndigheter har alltid varit en central del av den regionalpolitiska diskussionen. Statskontoret har, i sin rapport 2016:8, redogjort för denna regionalpolitiska aspekt i samband med beslut om myndigheters lokalisering. Rapporten visar hur regering och riksdag ofta har sett lokala arbetsmarknadseffekter som ett viktigt skäl för myndigheter att lokaliseras till vissa orter. Under senare hälften av 1970-talet omlokaliseras exempelvis 48 myndigheter med totalt cirka 10 000 anställda till 16 orter utanför Stockholm i syfte att stärka och utveckla ett antal växtkraftiga stadsregioner till attraktiva alternativ till storstäderna. På 1980-talet angav riksdagen att sysselsättningseffekter skulle beaktas vid överväganden om lokalisering av central statlig verksamhet för att på så sätt bidra till skapandet av robusta regionala arbetsmarknader. Därefter har skapandet av statliga arbetstillfällen också utgjort ett sätt att kompensera för tappade arbetstillfällen i regioner där försvarsförband har avvecklats⁶.

Ur ett arbetsmarknadspolitiskt eller regionalt tillväxtpolitiskt perspektiv är antalet sysselsatta inom hela den statliga sektorn ett viktigt skäl för statliga myndigheters närvaro i regioner och kommuner. Om myndigheter kan upprätthålla en närvaro men i begränsad omfattning, till exempel genom tillfälliga besök eller nyttjande av andras lokaler under ett fåtal timmar per vecka, är det inte säkert att det har så stor betydelse för den regionala arbetsmarknaden. Många myndigheter har heller inte någon omfattande service till medborgarna vilket innebär att möjligheten att personligen besöka myndigheten i princip är irrelevant ur ett lokalt perspektiv. Däremot är det relevant att det arbetar människor där som ger upphov till direkta och eventuellt indirekta sysselsättningseffekter. Ytterligare aspekter är betydelsen av kvalificerade arbetstillfällen samt de statliga myndigheternas uppdrag inom tillsyn och förvaltning vilket påverkar förtroendet för statsförvaltningen samtidigt som de bidrar till utveckling. Därför är alla statliga myndigheter relevanta att inkludera i en uppföljning av statlig närvaro ur ett arbetsmarknadspolitiskt och regionalt tillväxtpolitiskt perspektiv.

⁶ Statskontoret (2016).

2.2 Tillgängliggörandet av service till medborgarna och näringsliv

Motiven för att öka den statliga närvaron i hela landet handlar både om regionalpolitik i bemärkelsen lokaliseringen av statliga arbetstillfällen och om medborgarnas tillgång till service. Utifrån de regionalpolitiska skälen är det, som beskrivits ovan, relevant att följa upp samtliga myndigheters närvaro – alla statliga arbeten kan i någon mån likställas som lika viktiga. Utifrån myndigheternas serviceåtagande finns det dock skäl att göra ett urval och särskilt följa upp de myndigheter som har en hög grad av interaktion med medborgare.

Även om utvecklingen går mot allt fler digitala tjänster så har såväl privatpersoner som företagare behov av att kunna möta myndigheter och få personlig service. Lokal statlig service kan vara särskilt viktigt för dem som har svårigheter med det svenska språket, som har vissa typer av funktionsvariationer eller som är ekonomiskt utsatta.⁷ Myndigheterna har olika verksamhetsområden och möter olika behov. Därutöver kan behoven av service skilja sig regionalt och lokalt beroende på demografiska och socioekonomiska förhållanden.

Myndigheternas serviceåtagande regleras i förvaltningslagens sjätte paragraf.⁸ Myndigheter är skyldiga hjälpa enskilda så att hen kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov och myndighetens verksamhet. Hjälpen ska ges utan onödigt dröjsmål och myndigheten ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla.⁹ I enlighet med den sjunde paragrafen i lagen ska myndigheterna vara tillgängliga för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kontakter kan tas. Myndigheten är skyldig att säkerställa den tillgänglighet som behövs för rätten att ta del av allmänna handlingar. Det finns dock inte något lagkrav på att myndigheterna ska handlägga ärenden geografiskt nära dem som berörs.

Den nya förvaltningslagen, som trädde ikraft 2018, är mer generellt formulerad både vad gäller vilken service och tillgänglighet myndigheterna ska erbjuda. Lagen specificerar inte på vilka sätt en myndighet ska vara tillgänglig för enskilda, det är istället formulerat som ett allmänt krav på tillgänglighet. Intentionen bakom förändringen i förhållande till den tidigare förvaltningslagen, som innehöll specificerade krav på tillgänglighet genom besök och telefonsamtal, var att främja en snabbare utveckling av nya lösningar när det gäller digitala kommunikationsformer och att inte låsa sig vid en specifik form av tillgänglighet.¹⁰ Lagändringen tydliggör den potentiella målkonflikt som kan föreligga mellan ambitionen att öka den fysiska närvaron och målet att med hjälp av digitaliseringens möjligheter effektivisera och utveckla myndighetens verksamhet och service.

Ett flertal myndigheter har ett serviceuppdrag och en myndighetsutövning som i hög utsträckning riktar sig direkt till enskilda, det vill säga medborgare och

⁷ Prop. 2018/19:47.

⁸ Förvaltningslag (2017:900)

⁹ Med enskilda avses i förvaltningslagen inte bara enskilda individer utan även andra privaträttsliga subjekt, exempelvis aktiebolag, handelsbolag, stiftelser.

¹⁰ Prop. 2016/17:180.

företag. I föreliggande studies första delrapport identifierades elva sådana myndigheter, vars närvaro genom egna arbetsställen eller samverkan med andra kartlades. Där konstaterades att vissa myndigheter (till exempel Centrala studiestödsnämnden och Lantmäteriet) tillhandahåller sina tjänster vid de egna arbetsställena enbart, medan andra i hög grad samverkar för att göra sin service tillgänglig för medborgarna. För en myndighet som Pensionsmyndigheten blir detta särskilt påtagligt, då myndigheten endast har åtta egna arbetsställen men samtidigt närvarar vid 113 servicekontor i formell samverkan med Skatteverket och Försäkringskassan.

Mindre strukturerat, men också i stor utsträckning, har till exempel Polismyndigheten en omfattande samverkan med bland annat kommuner i syfte att upprätthålla en närvaro på orter där myndigheten inte har egna arbetsställen. Ett exempel på det är polisens närvaro i Säter, där det saknas ett poliskontor men där polisen regelbundet finns närvarande under begränsade öppettider i kommunala lokaler.

Flera myndigheter har visat intresse för att utveckla samverkan med andra myndigheter genom servicekontoren¹¹ vilket innebär att samverkansaspekten av myndigheters personliga servicegivande kan förväntas öka efter hand. Den 1 juni 2019 övertog Statens servicecenter ansvaret för de statliga servicekontoren som framöver föreslås dels bli fler, dels även inkludera delar av Arbetsförmedlingens tjänster.¹²

2.3 Övriga skäl för statlig närvaro

Arbetsmarknadsskäl eller regionalpolitiska skäl samt tillgängliggörandet av statliga tjänster till medborgare och näringsliv utgör två centrala motiv för staten att finnas fysiskt närvarande på olika platser i landet, men det kan även finnas andra skäl som motiverar en statlig närvaro.

Ett exempel på det är symbolskäl och skäl som har att göra med allmänhetens uppfattning om och förtroende för staten till följd av att staten finns på vissa platser. Av den medborgarundersökning som Statskontoret presenterar i rapporten¹³ framgår att medborgarnas uppfattning om hur myndigheter sköter sitt arbete i viss utsträckning påverkas av om myndigheten har kontor i kommunen där man bor – oavsett om den tillfrågade har varit i kontakt med myndigheten eller inte. Hur betydelsefull denna aspekt av statlig närvaro är kan variera från myndighet till myndighet. I Statskontorets undersökning gäller denna iakttagelse framför allt för Polismyndigheten, Skatteverket och Försäkringskassan. Det faktum att myndigheten finns närvarande på en plats kan således ha viss betydelse för allmänhetens uppfattning om myndigheten, och i förlängningen möjligen för samhällets institutioner som helhet. Denna kvalitativa aspekt kan således bidra till skälen för varför en statlig myndighet bör finnas närvarande i vissa kommuner.

¹¹ Länsstyrelserna (2019)

¹² SOU 2018:43 samt Arbetsförmedlingens hemsida. Under hösten 2019 genomförs ett pilotprojekt i samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Statens servicecenter med målet att ansluta Arbetsförmedlingens kundtorgsverksamhet till de 113 servicekontoren.

¹³ Statskontoret (2016)

Ytterligare ett skäl för statlig närvaro på olika platser i landet hänger samman med var den statliga förvaltningens beslutskapacitet är belägen och i vilken utsträckning det finns ett mandat och förmåga hos myndigheterna att fatta beslut på regional nivå. Som framgår av delrapport 1 i föreliggande uppdrag har många myndigheter endast ett arbetsställe och av dessa ligger över hälften i Stockholms kommun och två tredjedelar i Stockholms län, något som speglar Stockholms karaktär som huvudstad. Av Statskontorets rapport 2016:8 framgår därtill att 60 procent av de statliga myndigheterna 2014 hade sina huvudkontor i Stockholms län och att ca 90 procent av huvudkontoren är belägna i elva av landets 21 län¹⁴. Det faktum att myndigheterna har olika regionala organisationer gör också att det regionala beslutsfattandet inom respektive myndighet är fördelat på olika geografisk nivå och beslutsförmågan ser därmed också olika ut i olika län. Då styrningen av myndigheterna organiseras inom respektive myndighet kan det innebära att den samlade statliga beslutsförmågan är ojämnt fördelad över landets län, även med Stockholm som huvudstad undantaget. Detta kan ha betydelse ur exempelvis ett beredskaps- eller risk- och sårbarhetsperspektiv och därför spela roll i diskussionen om statens närvaro i olika delar av landet.

¹⁴ Statskontoret (2016)

3 Förslag till modell för löpande uppföljning av statlig närvaro och service

3.1 Tre nivåer av uppföljning av statlig närvaro och service

Med utgångspunkt i de resonemang som förts föreslås sammantaget en modell i tre nivåer för löpande uppföljning av statlig närvaro och service:

Nivå 1: Statlig närvaro

- Syfte: Att kartlägga statliga myndigheters samlade närvaro i landets län och kommuner.
- Uppföljningens fokus:
 - Samtliga statliga myndigheters arbetsställen
 - Sysselsatta inom statlig förvaltning
- Huvudsaklig metod: Kvantitativ beskrivning av officiell statistik, uppdelat på kön.

Nivå 2: Statlig service

- Syfte: Att kartlägga tillgång till service från statliga myndigheter i olika delar av landet.
- Uppföljningens fokus:
 - Servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom egna arbetsställen
 - Servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom samverkan med andra myndigheter
 - Servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom samverkan med andra aktörer än statliga myndigheter
 - Medborgarnas tillgänglighet till service
- Huvudsaklig metod: Enkät till ett urval servicegivande myndigheter

Nivå 3: Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

- Syfte: Att ge en samlad bild av nuvarande, kommande och planerad statlig närvaro och service i landets samtliga län samt konsekvenserna för respektive län och kommunerna.
- Uppföljningens fokus:
 - Nuvarande, kommande och planerade förändringar i myndigheternas närvaro och service
 - Den statliga närvarons och servicens (och förändringar i dessa) konsekvenser för respektive län och kommunerna.
 - Medborgarnas tillgänglighet till service ur ett regionalt perspektiv
- Huvudsaklig metod: Dialog och samråd mellan länsstyrelsen, myndigheter och regionala och lokala aktörer.

De tre nivåerna ger tillsammans en heltäckande bild av statlig närvaro och service. De två första nivåerna bidrar med en samlad nationell bild av statlig närvaro och service kvantitativt och den tredje delen utgör en kvalitativ fördjupning på länsnivå för att fånga de regionala och lokala variationer som finns över landet.

Förslaget innebär att utifrån den modell som presenteras ovan görs en samlad redovisning till regeringen av statlig närvaro och statlig service.

Nedan utvecklas de resonemang som legat till grund för förslag på metoder för respektive nivå.

3.2 Statlig närvaro

Att beskriva statlig närvaro med statistik

I del 1 av uppdraget nyttjades två typer av statistiska mått på statlig närvaro: Myndigheters arbetsställen samt sysselsatta inom statlig förvaltning. Med hjälp av dessa mått kunde den statliga närvaron i landets kommuner beskrivas i tabell-, diagram och kartform. Med officiell statistik från SCB som underlag för en löpande uppföljning av statlig närvaro ges förutsättningar för en konsekvent, enhetlig och repeterbar metodik som möjliggör jämförelser och tidsserier. Etablerade datakällor ger materialet hög trovärdighet och legitimitet med ett starkt institutionellt stöd i utredningsväsendet.

Som framgår av del 1 av detta uppdrag kan dock begreppet närvaro nyanseras avsevärt. Eftersom de statistiska måtten bygger på tydliga binära kategoriseringar av om en plats är ett arbetsställe eller inte, och om en person är sysselsatt eller inte, så finns det olika aspekter av den statliga närvaron som inte fångas upp av dessa mått. Den statistiska definitionen av verksamt arbetsställe förutsätter exempelvis att den verksamhet som bedrivs på platsen är stadigvarande och att personalen som arbetar där motsvarar minst en halv årsarbetskraft (se Bilaga A). Det kan utesluta kontor med begränsade öppettider, eller där personalen endast är verksam en mindre del av sin arbetstid. Av skäl som dessa omfattar exempelvis Statskontorets aktuella kartläggning av vissa myndigheters planer för lokalisering av verksamhet¹⁵ ett större antal arbetsställen för Trafikverket, Arbetsförmedlingen, Kriminalvården och Polisen än i del 1 av detta uppdrag. Därtill avspeglas inte myndigheters samverkan med andra i denna statistik. Detta innebär att en beskrivning av myndigheters arbetsställen baserat på uppgifterna i Företagsregistret inte nödvändigtvis fångar upp alla aspekter av respektive myndighets närvaro på olika platser.

Men en beskrivning av myndigheters arbetsställen och sysselsättning inom statlig förvaltning ger en samlad kvantitativ bild av omfattningen på statliga verksamhet i olika delar av landet. Närvaro genom nyttjande av andra aktörers kontor eller annan form av samverkan med andra, liksom förekomsten av kontor med begränsad personalstyrka och begränsade öppettider är mer relevant ur ett servicegivande perspektiv än ett arbetsmarknadsperspektiv. Därför lämpar sig den officiella statistiken över arbetsställen och sysselsättning

¹⁵ Statskontoret (2019)

framför allt för uppföljning av statens närvaro ur ett arbetsmarknadspolitiskt eller regionalt tillväxtpolitiskt perspektiv. Ur ett serviceperspektiv finns det ett behov av att komplettera denna data – se nedan i avsnitt 3.3.

Förslag till val av metoder för att redovisa statlig närvaro

Myndigheternas närvaro föreslås följas upp med officiell statistik över arbetsställen från SCB:s företagsregister samt över antal sysselsatta inom statlig förvaltning från SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, på motsvarande sätt som i del 1 (kapitel 2 och 3) av detta uppdrag¹⁶.

Redovisningen av antal sysselsatta föreslås vara könsuppdelad. Framtagandet av denna statistik är väl etablerad och därmed redan tillgänglig. Den uppdateras varje år, dock med viss eftersläpning, vilket gör uppföljning på denna nivå förhållandevis enkel att genomföra.

Samtliga statliga myndigheter

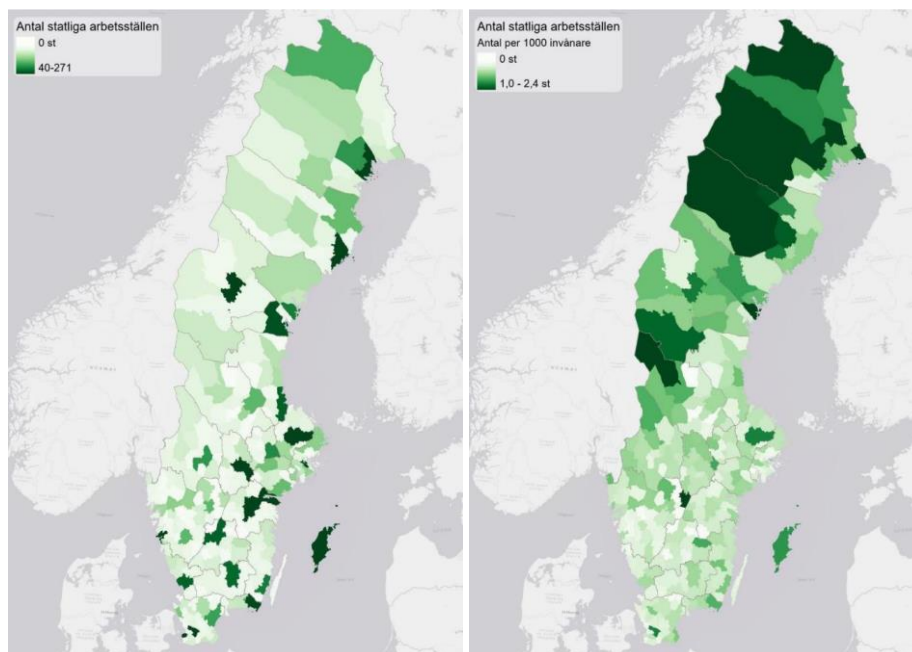
Då uppföljning av statlig närvaro baserad på officiell statistik framför allt lämpar sig för ett fokus på statlig närvaro ur ett arbetsmarknadspolitiskt och regionalt tillväxtpolitiskt perspektiv, enligt diskussionen ovan, bör samtliga statliga myndigheter omfattas av denna uppföljningsnivå. Syftet är att få en heltäckande bild av omfattningen av statlig verksamhet i kvantitativa termer som i första hand utgör ett underlag för en förståelse av statlig närvaro ur ett arbetsmarknadsperspektiv. På den nivån är det inte relevant att skilja mellan olika typer av myndigheter.

Statistik från SCB:s företagsregister

För uttag ur Företagsregistret tar SCB ut en avgift och viss bearbetning behöver göras av datauttaget. Datan innehåller, förutom namn på de myndigheter som arbetsställena tillhör, även adressuppgifter till varje arbetsställe vilket gör det möjligt att identifiera kommun och län där de är lokaliserade och även placera ut dem som punkter på en karta. Därtill följer uppgifter om bransch för varje arbetsställe samt storlek, angivet som storleksklasser för antal anställda – se bilaga B. Att storlek anges i storleksklasser snarare än exakta tal härrör ur sekretesskäl och ger vissa, men begränsade, möjligheter att göra analyser av arbetsställen storlek.

Datan över arbetsställen gör det möjligt att beskriva var någon eller flera myndigheter bedriver verksamhet enligt definitionen av arbetsställe (se bilaga A) – se exempel i figur 1. Som underlag för löpande uppföljning bör det samtidigt noteras att all statistik kännetecknas av en mer eller mindre tidsmässig eftersläpning. Uppdateringen av Företagsregistret görs i augusti inför kontrolluppgiftsredovisningen och baseras på två huvudsakliga källor: dels veckovis med uppgifter från Skatteverket, dels årligen med en enkät till alla företag (inklusive myndigheter) med mer än ett arbetsställe. Det innebär att endast små förändringar i registret sker under våren. Uppgifterna i Företagsregistret kan därför inte förväntas vara dagsaktuella, men samtidigt inte mer än ett år gamla.

¹⁶ Länsstyrelserna (2019)

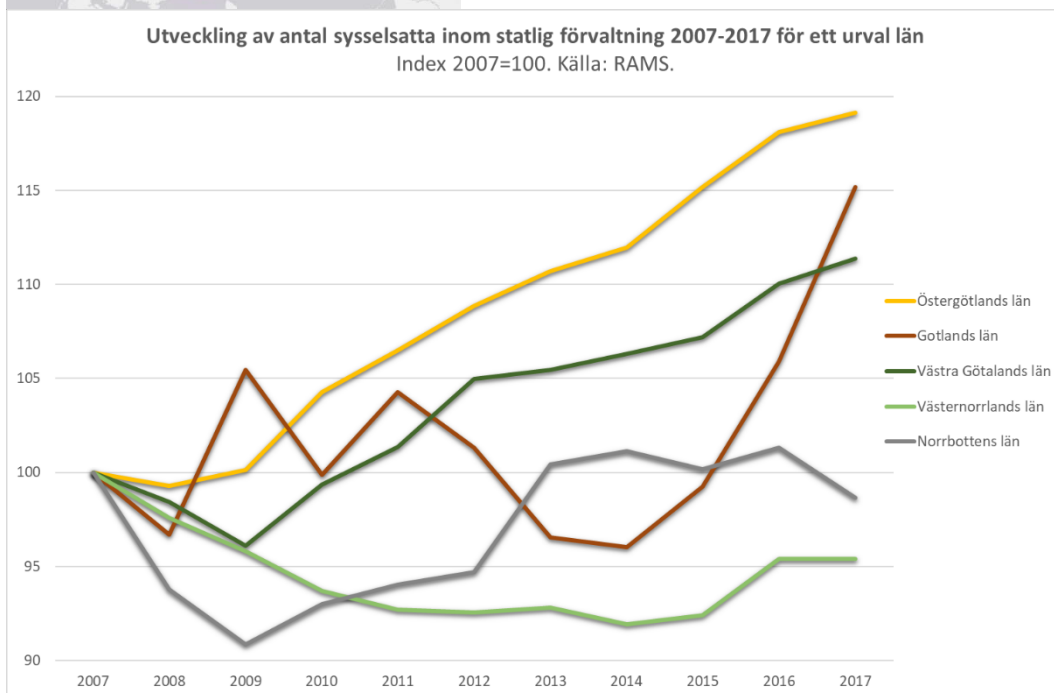
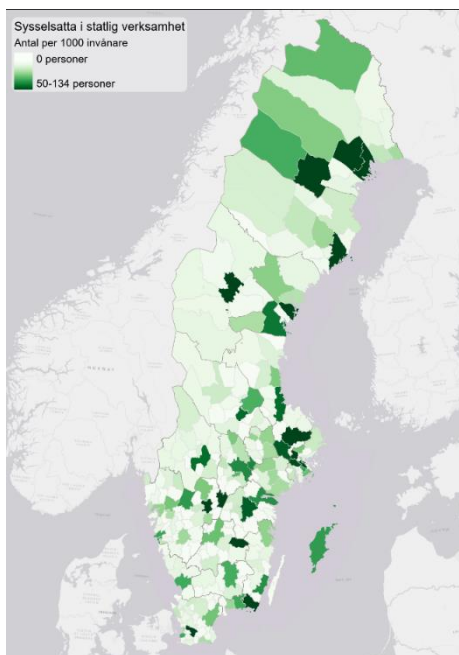
Figur 1: Exempel på redovisning av statlig närvaro som förekomst av statliga arbetsställen per kommun i absoluta tal och i relation till folkmängd (samtliga myndigheter). Från Länsstyrelserna (2019). Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) är totalräknad, det vill säga omfattar samtliga sysselsatta enligt SCB:s definition av förvärvsarbetande och inte bara ett urval, vilket gör den lämpad att använda i finfördelade statistiska kategorier (såsom ålder, kön, sektor och kommun). Statistiken baseras på arbetsgivarnas kontrolluppgifter och de egna företagarnas deklARATIONER. Samtliga personer som är folkbokförda i Sverige den 31 december varje år får en sysselsättningsstatus som antingen förvärvsarbetande eller inte förvärvsarbetande, beroende på om personen har en löneinkomst som överstiger ett visst gränsvärde, alternativt deklarerat för aktiv näringsverksamhet under det aktuella året. Den huvudsakliga referensperioden för förvärvsarbetande är november¹⁷. Uppdateringen av RAMS sker med ett års eftersläpning i november.

Uttag av antal sysselsatta inom statlig förvaltning ur RAMS görs kostnadsfritt via SCB:s webbplats. Data levereras på kommunnivå och kan delas upp på exempelvis kön och ålder. Tidsserier utan avbrott är tillgängliga från år 2004 vilket möjliggör en enkel beskrivning av förändring över tid (se till exempel figur 2). Sektorsindelningen följer en institutionell standard (INSEKT 2014) som är anpassad till det europeiska systemet för national- och regionalräkenskaper (ENS 2010)¹⁸. I det uttag som är tillgängligt på SCB:s webbplats utgör statlig förvaltning en av tio sektorskategorier jämte exempelvis statliga affärsverk, primärkommunal förvaltning och landsting vilket möjliggör jämförelser mellan sektorer.

¹⁷ SCB:s hemsida om RAMS

¹⁸ SCB (2014).

Figur 2: Exempel på redovisning av statlig närvaro som antal sysselsatta (per invånare på kommunnivå samt över tid i ett urval län). Från Länsstyrelserna (2019) samt RAMS.

3.3 Statlig service

Att följa upp statlig service

En sammanställning av statliga myndigheters närvaro i form av myndigheters arbetsställen (SCB:s företagsregister) och sysselsatta inom statlig förvaltning (registerbaserad arbetsmarknadsstatistik) visar inte en helhetsbild över respektive myndighets närvaro och service på olika platser. Framför allt är det svårt att utläsa nivån på myndigheternas service ur denna statistik. En kartläggning av arbetsställen hos servicegivande myndigheter, benämnda som servicearbetsställen i del 1, ger dock en övergripande bild av var statliga servicegivande myndigheter är mer eller mindre närvarande. I vilken utsträckning personlig service till medborgarna faktiskt är tillgänglig på respektive arbetsställe framgår inte av en sådan beskrivning. Det går heller inte att utläsa servicegivande genom samverkan med andra. För att komma åt det krävs därför kompletterande metoder.

Servicegivande myndigheters verksamhet är bitvis av mycket olika karaktär. För en ingående analys av servicenivån runt om i landet bör dels varje myndighets arbetsställe analyseras var för sig med perspektiv på tillhandahållande av service, dels bör respektive servicegivande myndighet analyseras med perspektiv på tillhandahållande av service genom samverkan med såväl andra statliga myndigheter som med andra aktörer.

En annan aspekt ur ett servicegivande perspektiv är medborgarnas tillgänglighet till platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service. Att en myndighet har kontor i en kommun innebär inte per automatik att medborgarnas tillgänglighet till kontoret är högt, till exempel i yttora kommuner med långa avstånd mellan tätorterna. För att förstå tillgängligheten för medborgare till servicen finns det därför anledning att, utöver kartläggning av det statliga utbudet av service, även kartlägga medborgarnas tillgänglighet till denna service.

Tre kompletterande uppföljningar behöver således göras för att fånga upp servicegivande myndigheters tillhandahållande av service till medborgarna:

- Servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom egna arbetsställen
- Servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom samverkan med andra
- Medborgarnas tillgänglighet till platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service

Uppgiften är därför att utveckla kompletterande metoder, som i dagsläget inte finns tillgängliga, för att följa upp statliga servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom egna arbetsställen, genom samverkan samt medborgarnas tillgänglighet till denna service.

I del 1 av uppdraget skickades standardiserade intervjufrågor ut till representanter från de myndigheter som ingår i utredningen för att beskriva vilken **samverkan** som sker mellan statliga myndigheter, landsting och kommuner i syfte att upprätthålla en närvaro i olika delar av landet och tillgängliggöra myndighetens service till medborgarna. Med utgångspunkt i

bland annat erfarenheter från del 1 följer nedan en redogörelse över överväganden kring förutsättningar för löpande uppföljning av servicegivande myndigheters tillhandahållande av service.

Skillnader i myndighetsstruktur

I del 1 framkom att myndighetsstrukturen i de servicegivande myndigheterna i många fall skiljer sig åt. Detta innebär att samverkan samordnas och beslutas på olika nivåer och att det finns skillnader i graden av lokala samverkanslösningar. Polismyndigheten är ett exempel på servicegivande myndighet där beslut om samverkan i hög grad är delegerat ut i den regionala organisationen med ett stort antal lokala samverkanslösningar som följd. Detta innebär samtidigt att Polismyndigheten saknar central överblick över den samverkan som sker ute i landet. Ett exempel på servicegivande myndighet där samverkan beslutas och samordnas på central nivå är Migrationsverket. Migrationsverket framhåller att det ur ett serviceperspektiv finns utmaningar vad gäller samverkan med andra aktörer. Utmaningen ligger bland annat i att sekretessen och förekomsten av känsliga uppgifter i många ärenden är hög. Detta innebär begränsningar i möjligheterna att tillhandahålla service som är beroende av Migrationsverkets information och ärendehanteringssystem och specialistkompetens. Parallellt finns det myndigheter där beslut om, och samordning av, samverkan sker såväl på central som regional och/eller lokal nivå. Ett exempel är Arbetsförmedlingen, en myndighet med såväl centrala samordningsformer såsom tidigare Mötesplats¹⁹ och kommande närvaro genom servicekontor som lokala samverkanslösningar i form av delade lokaler med andra myndigheter och nyttjande av kommuners lokaler vid tillfälliga besök på vissa orter.

Skillnader i myndighetsstruktur och formella förutsättningar med perspektiv på beslut om och samordning av samverkan innebär att kunskapen i vissa myndigheter finns på central nivå och i andra myndigheter behöver insamlas, eller åtminstone kompletteras, från myndighetsrepresentanter ute i landet.

Insamlingsmetoder

De metoder som står till förfogande för insamling av servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom egna arbetsställen och servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom samverkan är strukturerade intervjuer med representant/-er inom respektive myndighet alternativt enkät som skickas ut till respektive myndighet.

Det som talar för en strukturerad intervju som metod är möjligheten för frågeställaren att be om förtydligande och att komplettera med information utöver de svarsalternativ som ges. Nackdelen är, utöver det faktum att intervjuer är en tidskrävande metod, att myndighetsstrukturen skiljer sig åt hos olika servicegivande myndigheter. Den information som efterfrågas finns sällan hos en person eller på en nivå inom organisationen och arbetet med att

¹⁹ Mötesplats var en samverkansform mellan Migrationsverket och Skatteverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Arbetsförmedlingen och SKL mellan 2014 och 2018 som syftade till att förenkla processen för nyanlända i deras initiala myndighetskontakter genom att säkerställa att det i servicekontorens lokaler fanns handläggare från myndigheterna på plats samtidigt.

identifiera rätt personer att intervjua kan vara omfattande, i synnerhet i stora myndigheter med hög grad av intern delegation. Omorganisationer kan komplicera detta ytterligare.

Det som talar för enkät som insamlingsmetod är möjligheten för myndigheterna att i lugn och ro såväl inhämta informationen som efterfrågas som att besvara frågorna vilket styrker de inkomna svarens tillförlitlighet. En annan fördel med enkät som metod är möjligheten att utforma standardiserade svarsalternativ och få enhetliga svar vilket underlättar sammanställning av svarsunderlaget. En förutsättning för svarens tillförlitlighet är dock att de svarsalternativ som ges är tydligt avgränsade.

Ett tänkbart alternativ som bör kommenteras är frågan om den enkät som årligen skickas ut i samband med uppdateringen av SCB:s företagsregister skulle kunna utökas i syfte att fånga upp de aspekter av statlig närvaro som efterfrågas. Denna möjlighet bedöms dock inte vara gångbar då enkäten är utformad för samtliga företag (inklusive myndigheter) och därmed inte kan specialutformas för att passa ett begränsat antal myndigheter. Dessutom skickas enkäten endast till företag med mer än ett arbetsställe, men en metodik för löpande uppföljning bör inte förlita sig till datakällor som på ett principiellt plan utesluter vissa myndigheter baserat på antal arbetsställen. Kriteriet om minst två arbetsställen torde visserligen gälla samtliga servicegivande myndigheterna. Av de elva servicegivande myndigheter som omfattades av kartläggningen i uppdragets första del var Pensionsmyndigheten med sina åtta arbetsställen den myndighet med minst antal arbetsställen. Men den föreslagna metodiken bör i princip kunna omfatta en reviderad uppsättning myndigheter och då även potentiellt sett myndigheter med endast ett arbetsställe. Efter samtal med SCB har därför möjligheten att utnyttja Företagsregistrets befintliga enkät uteslutits. Istället har andra sätt att tillvarata SCBs kunskaper vid utformandet och genomförandet av enkäter övervägts²⁰.

I uppdragets första del övervägdes ett enkätutskick till ett flertal respondenter inom respektive myndighet, men mot bakgrund av att det ”inte är någon som är den andra lik”²¹ bestämdes i samråd med de aktuella myndigheterna att det mest lämpliga tillvägagångssättet var att kanalisera enkäten genom en utsedd kontaktperson på respektive myndighet som ansvarade för att rätt personer besvarade frågorna internt. Därmed undveks problemet med skillnader i myndighetsstruktur.

Ytterligare ett uppföljningsalternativ som diskuterats under uppdragets genomförande är möjligheten att utnyttja myndigheternas årliga redovisningar av sin verksamhet i årsredovisningar som ett forum för redovisning av närvaro genom egna arbetsställen eller genom samverkan med andra aktörer. Ett sådant upplägg skulle ta vara på ett befintligt redovisningsformat och myndigheterna skulle ha möjlighet att ge en nyanserad bild av sin verksamhet på ett sätt som väl speglar verkligheten. Risken med ett sådant förfarande är dock att olika myndigheter skulle redovisa på olika sätt på bekostnad av en myndighetsgemensam enhetlighet. Idag är det inte heller praxis att redovisa närvaro i årsredovisningar vilket innebär att det sannolikt skulle krävas nya rutiner för utformning av dessa, eventuellt med förändringar i Förordning

²⁰ Ann-Margret Eskilsson och Johan Ekström, SCB. 190701.

²¹ SOU 2018:10, s. 102.

(2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Årsredovisningen bedöms också vara alltför starkt knuten till budgetprocessen för att vara lämplig i detta sammanhang.

Avgränsningar

Kartläggningen av samverkan i syfte att upprätthålla en närvaro i olika delar av landet och tillgängliggöra myndighetens service till medborgarna som gjordes i del 1 aktualiserar vikten av tydliga avgränsningar.

För att möta efterfrågan på service fokuserar ett antal myndigheter på att utveckla digitala tjänster – i vissa fall i samverkan med andra myndigheter. En första generell iakttagelse är därför vikten av att, i enkäten, tydliggöra att med statlig service avses i sammanhanget **fysisk närvaro** och **personlig service** genom fysisk närvaro.

En andra iakttagelse är vikten av att tydliggöra vad som avses med service till medborgarna med perspektiv på olika **typ** och/eller **grad** av service. I del 1 var det svarsunderlag som inkom från myndigheterna av skiftande karaktär – från tillhandahållandet av blanketter och information till handläggning av ärenden. En möjlig förklaring kan ha varit i tolkning av vad som avses med service till medborgarna.

En tredje iakttagelse, som främst gjordes i samrådsdelen (se kapitel 5 i delrapport 1), är behovet av att tydliggöra vilket tidsperspektiv som avses. I utskicket av enkäten bör det framgå huruvida de frågor som ställts avser service i dagsläget, historiskt eller planerad service. Vilket tidsperspektiv som anges beror på val av frekvens för utskick.

En fjärde iakttagelse är vikten av att tydliggöra vad som i sammanhanget avses med samverkan. För det första bör det tydligt framgå att den samverkan som avses rör samverkan för att upprätthålla en **fysisk närvaro** i olika delar av landet i syfte att **tillgängliggöra myndighetens service till medborgarna**. Annan typ av samverkan, till exempel som syftar till att stärka samordningen av verksamheter och tjänster hos olika myndigheter, ligger utanför detta uppdrag. För det andra bör innebörden av olika typer av samverkan konkretiseras. I del 1 identifierades ett antal olika samverkansformer: servicekontor, delade lokaler för permanent närvaro, nyttjande av andra myndigheters lokaler vid tillfälliga besök, mobila kontorsenheter samt Mötesplats. Detta till trots var svarsunderlaget som inkom från myndigheterna spretigt vilket tyder på skiftande tolkningar av de olika samverkansformerna. Ett exempel är Polismyndigheten som uppger att myndigheten samverkar genom ”delade lokaler för permanent närvaro” på ett antal orter med andra servicegivande myndigheter. Dessa myndigheter har i sin tur inte uppgett Polisen vilket kan tyda på att Polismyndigheten gjort en bredare tolkning av samverkansformen som inkluderar delade lokaler till gemensam reception, växel, parkering och dylikt (samtidigt kan det också vara ett uttryck för att Polisen nyttjar andras lokaler snarare än vice versa).

En femte, och sista, iakttagelse med perspektiv på tydlig avgränsning är vikten av att tydliggöra med vem samverkan avser, då de formella förutsättningarna för samverkan mellan olika statliga myndigheter respektive mellan statliga myndigheter och icke-statliga aktörer varierar. I uppdragets första del bröts

frågealternativen ner i samverkan med andra myndigheter, landsting/region samt kommuner.

Att mäta medborgarnas tillgänglighet till service

Enligt förvaltningslagen ska en myndighet ”vara tillgänglig för kontakter med enskilda”²² och ”se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla”²³. I en uppföljning av tillgänglighet till statlig service är det då relevant att inte bara beskriva var servicegivande myndigheter är belägna utan också hur de är lokaliserade i förhållande till medborgarna.

Tillväxtverket har konstaterat att tillgängligheten till kommersiell och offentlig service har försämrats i många delar av landet under flera år, med försämrade förutsättningar för utveckling och hållbar tillväxt som följd²⁴. Av motsvarande skäl som Tillväxtverket löpande följer utvecklingen av tillgång och tillgänglighet till (till skillnad från enbart utbudet av) viss kommersiell och offentlig service finns det anledning att även följa upp medborgarnas tillgänglighet till statlig service.

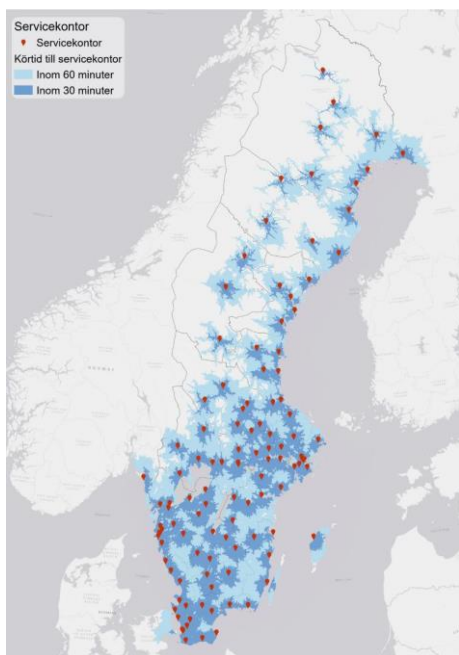
En etablerad metod för att beskriva tillgänglighet är att beräkna antal människor inom ett visst tidsavstånd från en punkt där den servicen är tillgänglig. Genom att kartlägga de geografiska områden som nås inom en viss körtid med bil eller annat transportslag från en viss punkt möjliggörs en beräkning av folkmängden inom det aktuella området. Ju längre körtid som används desto större ytor kommer att täckas och desto fler människor omfattas. Därmed är det möjligt att redovisa olika nivåer av tillgänglighet genom att ange olika alternativa körtider.

Som illustration av hur detta kan ske, redovisas i figur 3 en beräkning av tillgängligheten till servicekontor inom 30 respektive 60 minuters körtid med bil. Som framgår av tabell 1 når 98 procent av landets befolkning ett servicekontor inom en timmes bilresa från hemmet. För 88 procent av befolkningen finns ett servicekontor inom 30 minuters bilresa. Av kartan framgår samtidigt att det är tydliga regionala variationer i tillgängligheten. Servicekontor är nåbara inom en timmes bilresa i nästintill hela Sverige från Mälardalen och söderut. I Norrlandslänen är det betydligt större ytor med mer än en timme från närmsta servicekontor. En beskrivning av hur stor andel av befolkningen som når servicekontoren inom en viss körtid kommer således variera från kommun till kommun, eller från län till län.

²² Förvaltningslag (2017:900), §7

²³ Förvaltningslag (2017:900), §6

²⁴ Tillväxtverket (2018)

Figur 3: Tillgänglighet till servicekontor inom 30 respektive 60 minuter.

Tabell 1: Antal människor som når minst ett servicekontor inom 30 respektive 60 minuter från bostaden.

	Befolkning (antal inv)	Andel av totalbefolkningen
Riket	10 230 185	100%
0–30 minuter	8 995 825	88%
0–60 minuter	10 044 632	98%

För att kartlägga medborgarnas faktiska möjlighet att nå den statliga servicen bör tillgänglighet via körtider samt kollektivtrafik belysas på regional nivå och inkluderas i nivå 3 av uppföljningen.

Förslag till val av metoder för att redovisa servicegivande myndigheters tillhandahållande av service och medborgarnas tillgänglighet till service

Till skillnad från förslaget om hur den statliga närvaron kan följas upp i avsnitt 3.2 finns det inga färdiga data att basera uppföljningen av statlig service på. Här föreslås därför att denna data insamlas genom en enkät med syftet att **kartlägga var servicegivande myndigheter tillhandahåller service, antingen genom egna arbetsställen eller i samverkan med andra**. Därutöver föreslås en kompletterande uppföljning av **medborgarnas tillgänglighet till platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service**. Denna föreslås bygga på ovanstående enkät i kombination med statistiska mått på körtider samt fördelad befolkningsstatistik på rutnätsnivå. Här bör även data för tillgänglighet via kollektivtrafik inkluderas och insamlingen bör ske i dialog med ansvariga regioner.

Enkätundersökning

Enkätundersökningen ska besvara den övergripande frågan **var servicegivande myndigheter tillhandahåller service**, antingen **genom egna arbetsställen** eller **i samverkan med andra**. Av enkätsvaren behöver det framgå i vilken kommun som servicen är tillgänglig men även mer detaljerad geografisk information samt information om servicenivå, exempelvis öppettider. Detta eftersom det kan vara av betydelse i ytstora kommuner var servicen är tillgänglig, och därmed nödvändigt som underlag för att beräkna medborgarnas tillgänglighet till service. I Företagsregistrets uppgifter om arbetsställen framgår såväl besöksort som adress till respektive arbetsställe. Motsvarande information bör kunna ges i denna enkätundersökning.

Den övergripande frågan behöver brytas ner i konkreta enkätfrågor. Förslagsvis genomförs enkätundersökningen av SCB som tillgängliggör resultatet för samtliga länsstyrelser. Utformningen av enkätfrågorna bör göras av SCB i samråd med länsstyrelserna. Som expertmyndighet kan SCB säkerställa att de konkreta frågorna ställs på ett ändamålsenligt sätt utifrån den övergripande fråga länsstyrelserna vill ha svar på. SCB kan även säkerställa samordningen med andra enkäter som skickas ut av SCB, dels för att undvika att myndigheterna får liknande frågor i flera enkäter, dels för att myndigheterna inte ska få enkäter vid tidpunkter som av olika skäl inte är lämpliga.

För att göra uppföljningen effektiv och samtidigt undvika att redovisningen för regeringen görs på olika sätt för olika län föreslås att en (1) länsstyrelse utses som samordnande i sammanställningen av de resultat som SCB:s enkät visar, på motsvarande sätt som Länsstyrelsen i Örebro län har haft en samordnande roll för samtliga länsstyrelser under genomförandet av detta uppdrag.

Urval av servicegivande myndigheter

Frågan om statlig service i landets kommuner berör servicegivande myndigheter. Som framgår av tidigare diskussioner kring servicebegreppet inom statlig sektor (se avsnitt 2.2) är det inte givet och självklart vilka myndigheter som ska betraktas som servicegivande och därmed anses vara relevanta att följa upp. I uppdragets första del riktades, efter diskussion i länsstyrelsens arbetsgrupp för projektet, fokus mot elva myndigheter samt de lokala servicekontoren. Någon framträdande anledning att revidera denna uppsättning har inte identifierats. Metodiken är dock neutral för vilka myndigheter som ska omfattas av uppföljningen och listan kan därför revideras efter hand utan att metodiken i övrigt påverkas. Mot denna bakgrund föreslås ett fortsatt fokus på följande tolv servicegivande myndigheter:

- Arbetsförmedlingen
- Centrala studiestödsnämnden (CSN)
- Försäkringskassan
- Kriminalvården
- Kronofogden
- Lantmäteriet
- Migrationsverket
- Pensionsmyndigheten
- Polismyndigheten
- Skatteverket
- Trafikverket

- Statens servicecenter

Statens servicecenter inkluderas mot bakgrund av att de tagit över ansvaret för de lokala servicekontoren.

Enkätmottagare inom respektive myndighet

Då myndigheterna har mycket olika organisationsstrukturer regionalt kan inte en rutin för besvarandet av enkätfrågor om statlig närvaro och service förväntas vara densamma inom alla myndigheter. Därför bör varje utvald myndighet få ett (1) enkätformulär att besvara snarare än flera som sprids till olika regionala nivåer hos myndigheterna. Med en mottagare på central nivå ges möjlighet för varje myndighet att avgöra hur enkätsvaren bäst ska samlas in. För myndigheter med många arbetsställen och hög grad av lokala samverkanslösningar, såsom Polisen, kan det innebära en förhållandevis omfattande intern samordningsuppgift, medan det för andra myndigheter med central styrning och liten andel lokala samverkanslösningar, såsom Migrationsverket, utgör en förhållandevis enkel samordningsuppgift.

Behovet av avgränsningar och tydliggöranden i enkäten

För att säkerställa ett tillförlitligt svarsunderlag är det, såsom erfarenheter från del 1 påvisar, fundamentalt med tydliga avgränsningar (se avsnittet om avgränsningar ovan). Avgränsningarna kan delas upp i generella avgränsningar och avgränsningar rörande samverkan. Till de generella avgränsningar som bör göras hör följande:

- Tydliggöra vilken service som avses. Service kan förslagsvis definieras med hänvisning till förvaltningslagen (2017:900).
- Tydliggöra att den närvaro i olika delar av landet som avses är närvaro i syfte att **tillgängliggöra myndighetens service till medborgarna**. Det som enkäten ska fånga upp är med andra ord platser där det är möjligt för medborgare att få personlig service av myndigheten.
- Tydliggöra att enkätfrågorna avser den dagsaktuella situationen – inte historiska eller planerade/kommande situationer.

Därtill behöver, för den del av enkäten som avser servicegivande myndigheter som tillhandahåller service i samverkan med andra, följande konkretiseras:

- Tydliggöra att den samverkan som avses rör samverkan för att upprätthålla en **fysisk närvaro** i olika delar av landet i syfte att tillgängliggöra myndighetens **personliga service** till medborgarna. Annan typ av samverkan, till exempel som syftar till att stärka samordningen av verksamheter och tjänster hos olika myndigheter, omfattas inte av enkätens frågor.

- Tydliggöra vilken typ av samverkan som avses. Detta görs med fördel genom olika svarsalternativ. De svarsalternativ som föreslås är samverkan genom servicekontor, samverkan genom delade lokaler för permanent närvaro, samverkan genom tillfällig närvaro samt övrig samverkan. Inom ramen för det senare svarsalternativet, övrig samverkan, kan möjligen utrymme för fritext finnas. Parallellt bör respektive svarsalternativ definieras och avgränsas. De berörda myndigheternas samverkan genom servicekontoren avgränsas till exempel som formaliserad samverkan vilka regleras i samtjänstavtal.
- Göra en distinktion mellan samverkan med andra statliga myndigheter (inklusive Statens servicecenter) respektive andra aktörer genom att ange dessa som svarsalternativ. Övriga aktörer som föreslås ingå som svarsalternativ är region/landsting, kommun samt övriga. Då de formella förutsättningarna för samverkan varierar mellan olika samverkansparter kan en sådan distinktion underlätta den samlade bedömning av statlig närvaro och service som föreslås nedan.

Redovisning av medborgarnas tillgänglighet till platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service

Den föreslagna enkätundersökningen kommer resultera i en uppsättning platser där statlig service är tillgänglig. Med detta som utgångspunkt kartläggs det område som når platsen inom en viss körtid, till exempel 30 och 60 minuter på motsvarande sätt som i kartan i figur 3. Genom att beräkna antal människor som är bosatta inom dessa områden erhålls ett värde på hur många människor, i absoluta tal eller som andel av befolkningen i respektive kommun eller län, som har olika grad av tillgänglighet till den statliga servicen (se tabell 1). Förslagsvis görs denna sammanställning på länsnivå för att ge en lagom hanterbar överblick över de geografiska variationerna av tillgänglighet till statlig service inom landet.

På motsvarande sätt som när det gäller sammanställning av data från enkätundersökningen föreslås att en samordnande länsstyrelse utses för att göra tillgänglighetsanalyser för hela Sverige, för att säkerställa att metoden appliceras enhetligt i alla län. Dessutom är medborgarnas tillgänglighet till service inte styrd av administrativa gränser i sig, vilket kräver att tillgänglighetsanalyserna görs länsövergripande.

När det gäller dataunderlag erhålls punkter att mäta tillgänglighet från enkätundersökningen, körtider från navigationsmjukvara (såsom Here) och befolkningsstatistik på finfördelad geografisk nivå (rutnät om exempelvis 1 000 x 1 000 meter). Detta bör även kompletteras med data avseende tillgänglighet via kollektivtrafik på ett lämpligt sätt.

3.4 Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

Datansamlingsmetoderna på nivå 1 och 2 i den föreslagna uppföljningsmodellen syftar till att beskriva ett nuläge och omfattar inte planerade förändringar av den statliga närvaron och servicen. Inte heller fångar de upp den statliga närvarons och servicens påverkan på kommuner och län. Statliga myndigheters lokalisering utgör en del i regionala sammanhang med många dimensioner som inte kan beskrivas i ett fåtal statistiska mått. En kartläggning av statlig närvaro och service enligt de resonemang som förts ovan behöver därför tolkas utifrån en förståelse av den regionala kontexten i varje län. Den redovisning av statlig närvaro och service som är möjlig att kartlägga enligt avsnitt 3.2 och 3.3 ovan finns det därför anledning att komplettera med en mer kvalitativ samlad regional bedömning av den statliga närvaron och servicen.

Parallellt med föreliggande uppdrag har Statskontoret haft i uppdrag av regeringen att kartlägga vissa myndigheters planer för lokalisering av verksamhet²⁵. Statskontoret har i uppdraget ställt frågor till de aktuella myndigheterna om hur deras lokaliseringsplaner fram till och med 2022 ser ut, inklusive planer på att flytta tjänster inom ramen för det befintliga kontorsnätet. Med motsvarande typ av frågor har länsstyrelserna möjlighet att med myndigheterna, i sina löpande myndighetskontakter i länen, diskutera myndigheternas lokaliseringsplaner. En regelbunden uppföljning av statlig närvaro och service ger möjlighet att löpande och systematiskt sammanställa resultatet av sådana diskussioner. Genom att göra det kvalitativt finns det större utrymme att nyansera bilden av lokaliseringsplaner som kanske ännu inte är beslutade och fastställda, än i kvantitativa sammanställningar som förutsätter tydligare kategoriseringar.

Aspekter som också kan behöva belysas mer ingående i olika regioner är hur kommuner och regioner påverkas av statliga myndigheternas närvaro och servicenivå. Det kan till exempel handla om indirekta sysselsättningseffekter av statliga myndigheters närvaro, lokala och regionala konsekvenser av en förändrad servicenivå, kommunala planeringsutmaningar som uppstår till följd av myndigheters lokaliseringsbeslut och så vidare.

Den samlade bedömningen ger också länsstyrelserna möjlighet att belysa förutsättningarna för ökad samverkan mellan myndigheter eller mellan myndigheter och andra aktörer, i syfte att upprätthålla en närvaro i länen och kommunerna. Denna fråga kan förslagsvis ingå i de samråd som myndigheterna ska ha med bland annat länsstyrelserna enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete i samband med verksamhetsminskningar. I en kvalitativ samlad regional bedömning kan även frågan om i vilken utsträckning myndigheters beslut om lokalisering och/eller verksamhetsminskningar har föregåtts av sådana samråd, samt i vilken utsträckning konsekvensanalyser har gjorts enligt förordning (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering.

I samband med den samlade bedömningen finns det även anledning att belysa eventuella hinder (i första hand formella men även informella) för ökad samverkan i syfte att upprätthålla myndigheternas närvaro i landets olika delar,

²⁵ Regeringsbeslut Fi2019/01406/SFÖ.

något som exempelvis kan ha diskuterats i nämnda samråd enligt förordning (2017:583).

En annan aspekt som det finns anledning att inkludera i en uppföljning av statlig närvaro är i vilken utsträckning myndigheterna tillgängliggör service genom mobila enheter. I uppdragets första del framträdde detta endast som en systematisk och regelmässigt återkommande del av myndigheternas arbete hos Polismyndigheten, som ur det perspektivet skulle kunna betraktas som något av ett specialfall eftersom det i Polisens kärnverksamhet ingår att patrullera. I den mån det förekommer hos andra myndigheter till en grad att det påverkar myndighetsnärvaron på ett mer strukturellt plan bör det kunna belysas och beskrivas genom den löpande dialog som länsstyrelserna har med myndigheterna.

Ytterligare exempel på aspekter som kan behöva belysas i en sådan kompletterande ansats är det som i avsnitt 2.3 diskuterades om symbolvärdet av statlig närvaro samt beredskaps-, risk- och sårbarhetsaspekter av den regionala beslutskapacitetens fördelning över landet. Det kan också finnas anledning att lyfta fram långsiktiga utvecklingstendenser och andra mönster i statens närvaro som inte nödvändigtvis framgår av löpande redovisningar enligt ett givet format. Vilka tidsintervall som är relevanta i sådana tidsserier, vilka frågor som är angelägna, och så vidare kan variera från län till län men kan kräva en djupgående förståelse för aktuella och historiska skeenden i varje län – en kunskap som ofta är erfarenhetsbaserad och bäst utvecklas av lokala och regionala aktörer i dialog sinsemellan.

Förslag till metod för samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

Som komplement till den nulägesbild som ges av uppföljningsnivå 1 och 2 enligt ovanstående förslag finns det behov av en samlad helhetsbild av den statliga närvaron och servicen i landets olika regioner, för att därigenom fånga upp både den arbetsmarknads-/regionalpolitiska aspekten och serviceaspekten av statlig närvaro. Förslagsvis struktureras denna samlade regionala bedömning utifrån syftet att dels skapa en samlad bild av nuvarande, kommande och planerade förändringar i den statliga närvaron och servicen, dels hur tillgänglig servicen är för länets medborgare och slutligen göra en bedömning av hur respektive län och dess kommuner påverkas av nivån på nuvarande och planerade förändringar av den statliga närvaron och servicen.

Förutom att redovisas för regeringen föreslås bedömningen således även kunna utgöra ett underlag såväl för statliga myndigheter inför beslut om lokalisering, som för regionala och kommunala företrädare i respektive län i deras strategiska planering och beredskap för betydande verksamhetsförändringar i den statliga sektorn.

För att göra uppföljningen så effektiv och hanterbar som möjligt bör det finnas en gemensam struktur för hur bedömningen ska rapporteras till regeringen. Förslagsvis görs redovisningen utifrån följande tre övergripande frågor:

- Hur ser myndigheternas nuvarande, kommande och planerade närvaro och service ut i länet och dess kommuner?
- Hur påverkas länet och dess kommuner av nivån på nuvarande, kommande och planerade förändringar av den statliga närvaron och servicen?
- Hur ser medborgarnas tillgänglighet till service ut utifrån olika transportslag?

I tillämpliga fall bör redovisningen baseras på de samråd som ska genomföras i samband med myndigheters verksamhetsminskningar enligt förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete och de konsekvensanalyser som ska göras i samband med myndigheters avveckling av fasta arbetsställen enligt förordning (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering.

Därtill bör det finnas utrymme för länsstyrelserna att belysa särskilda aspekter och frågor av regional betydelse rörande den statliga närvaron och servicen.

Som återkommande uppföljningsmoment utgör den samlade bedömningen även ett forum för regeringen att efterfråga belysning av specifika aspekter i perioder där vissa frågor är särskilt aktuella i något eller några län, till exempel i samband med omfattande organisationsförändringar i statliga myndigheter, större verksamhetsförändringar i näringslivet av storregional betydelse och så vidare.

3.5 Uppföljningsfrekvens

Denna rapport syftar till att föreslå metoder för hur länsstyrelserna i framtiden löpande kan följa upp och redovisa statlig närvaro och statlig service. Länsstyrelserna förordar att uppföljningen görs vartannat år, men ur methodsynpunkt finns det inga hinder för att göra det mer frekvent, exempelvis årligen.

Frågan om uppföljningsfrekvens har diskuterats med både Statskontoret och SCB under arbetets gång. Vilken frekvens som anses mest fördelaktig är i grunden en fråga om avvägning mellan å ena sidan kostnad och administrativ börda och å andra sidan informationsrikedom och precision i den uppföljning och datainsamling som görs.

En risk med att ha en för tät uppföljning är att det blir onödigt kostsamt och tidskrävande i förhållande till omfattningen på de förändringar som sker i statens närvaro i landet. Om man anser att förändringarna i myndigheternas lokalisering och närvaro kan betraktas som relativt begränsade ett normalt verksamhetsår är det inte angeläget att göra uppföljningen årligen. Frågeställande via enkäter innebär viss belastning på de myndigheter som ska besvara dem och om de löpande förändringarna är små kan det framstå som överdimensionerat att genomföra dem varje år. Varje uppföljningstillfälle innebär också ett arbete för dels länsstyrelserna som ska göra sammanställningen, dels SCB som föreslås samla in data genom enkätundersökningen. Om de årliga förändringarna är små kan det samtidigt bli

en mer läsvärd och intressant produkt av en sammanställning som görs med lite glesare intervall.

Å andra sidan är risken med en för gles uppföljning att den framstår som inaktuell när den väl rapporteras. Även om ett normalår innebär relativt få förändringar i enskilda myndigheter kan den samlade bilden av samtliga myndigheters förändringar innebära en större sammantagen förändring än vad det kan framstå som vid en första anblick. Därtill händer det regelbundet att enstaka myndigheter gör större omorganisationer och om det sker under år som uppföljningen inte sker förlorar den lite av sin poäng. Ett aktuellt exempel är Arbetsförmedlingens omfattande omstrukturering som skulle kunna betraktas som ett tillfälligt undantag från ett normalår. Man behöver inte gå långt tillbaka för att hitta fler sådana ”undantagsfall”, såsom Polismyndigheten år 2015 och i något mindre omfattning Lantmäteriet år 2014.

Dessutom kan det argumenteras för att om de förändringarna som sker är små torde det heller inte vara något större arbete för myndigheterna att besvara enkäten. För SCB är samtidigt en enkät till ett begränsat urval myndigheter av det slag som föreslås här en relativt liten uppgift i enkätsammanhang och behöver därför inte nödvändigtvis innebära någon större kostnad att genomföra.

Det är givetvis angeläget att uppföljningen vid rapporteringen till regeringen har så hög aktualitet som möjligt. Mot bakgrund av när data tillgängliggörs under året och behov av att koordinera enkätutskick med SCB:s övriga utskick föreslås uppföljningen genomföras under första kvartalet och rapporteras i början av andra kvartalet. En dialog bör föras med Regeringskansliet om den metodutveckling som uppföljningen kräver och förutsättningarna för att genomföra den första uppföljningen.

3.6 Ansvar och roller

Nedan följer en beskrivning av förslag till ansvarsfördelning, såväl för dataproduktion som för datasammanställning för respektive uppföljningsnivå samt för rapportering till regeringen. Resursåtgång för respektive del har inte bedömts, men det kan noteras att uppföljningen kommer vara förknippat med kostnader för de aktörer parter som berörs. Omfattningen på uppdraget för länsstyrelserna bör kunna jämföras med liknande uppdrag som exempelvis uppdraget att följa utvecklingen av grundläggande betaltjänster eller den årliga bostadsmarknadsanalysen. Omfattningen för länsstyrelserna bedöms mot bakgrund av dessa uppdrag vara cirka sex årsarbetskrafter inklusive samordning av uppdraget. Genomgående i samtliga delar föreslås att regeringen utser en samordnande länsstyrelse på motsvarande sätt som i föreliggande uppdrag som dels ansvarar för sammanställningen av de olika uppföljningsmomentens resultat, dels ansvarar för rapporteringen av uppföljningen till regeringen.

Nivå 1: Statlig närvaro

För uppföljningsnivå 1, uppföljning av statlig närvaro, ansvarar SCB redan idag för dataproduktion dels genom Företagsregister och dels genom den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS). För sammanställning av data för hela landet föreslås att regeringen utser en samordnande länsstyrelse.

Nivå 2: Statlig service

Uppföljningsnivå 2 omfattar en uppföljning av statlig service och består av tre kompletterande uppföljningsmoment. De två första uppföljningarna omfattar servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom egna arbetsställen och servicegivande myndigheters tillhandahållande av service genom samverkan. I dessa delar föreslås regeringen ge SCB i uppdrag att, i samråd med länsstyrelserna, utforma den enkät som skickas ut till de utpekade servicegivande myndigheterna (se avsnittet Urval av servicegivande myndigheter). Frågorna bör utformas med beaktande av hur andra SCB-enkäter är utformade så att risken för överlapp minskas.

SCB föreslås även ansvara för själva utskicket och administrerande av enkäten till de servicegivande myndigheterna samt tillgängliggörande av data till länsstyrelserna. En fördel med att låta SCB sköta enkäten – både i utformning och hantering av utskick – är dels att enkätens utskick och format kan göras enligt rutiner som inte behöver utvecklas från grunden och att hanteringen av enkäterna hos myndigheterna därmed kan ske med högre grad av ”igenkänning” än om en helt ny enkätproducent skickar ut frågorna dels att utskick av enkäten kan samordnas med övriga enkätutskick till myndigheterna. Av uppdraget till SCB bör det framgå att resultatet ska delges samtliga länsstyrelser.

För den här delen av uppföljningen föreslås att regeringen på lämpligt sätt ger en styrsignal till de tolv utpekade servicegivande myndigheterna om att bistå länsstyrelserna i uppföljningen. Det skapar bättre förutsättningar för enkätens genomförande och även de myndighetsdialog som respektive länsstyrelse kommer att genomföra inom ramen för nivå 3.

Den av regeringen utsedda samordnade länsstyrelsen ansvarar även för sammanställning av data i den här delen samt delgivning av resultaten till övriga länsstyrelser. I den samordnande länsstyrelsens uppdrag bör även ingå att göra analysen av medborgarnas tillgänglighet till service. I genomförandet av det momentet kan det finnas anledning att samverka med Tillväxtverket för att tillvarata eventuella samordningsmöjligheter i frågor som rör tillgänglighetsanalyser och GIS. Den samordnande länsstyrelsen ges även i uppdrag att vid behov löpande utveckla uppföljningen i dialog med övriga länsstyrelser, Statskontoret, SCB samt regeringskansliet.

Nivå 3: Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service

Uppföljningsnivå 3, en samlad regional bedömning av statlig närvaro och service, är varje enskild länsstyrelses ansvar. Varje länsstyrelse ansvarar själv för att säkerställa att nödvändiga myndighetsdialoger genomförs för att skapa en samlad bild av den statliga närvaron och servicen i respektive län och kommunerna där. Det är också naturligt att redovisningen till regeringen sker med varje länsstyrelse som ansvarig för bedömningen i sina respektive län och därmed som avsändare av respektive bedömning. Däremot bör själva rapporteringen till regeringen ske samordnat och därför bör samtliga länsstyrelser rapportera till den samordnande länsstyrelsen som i sin tur ansvarar för att rapportera helheten till regeringen. Även om den samlade regionala bedömningen görs av varje länsstyrelse för sig bör det ske med tydligt avstamp i, och med hänvisning till, de uppgifter som redovisas på uppföljningsnivå 1 och 2 av den länsstyrelse som har den samordnande rollen för dessa.

Rapportering till regeringen

Samtliga uppföljningsnivåer bör avrapporteras samlat till regeringen av den samordnande länsstyrelsen. Förslagsvis skapas en arbetsgrupp eller referensgrupp i länsstyrelsekollektivet, på motsvarande sätt som i föreliggande uppdrag, för att säkerställa sammanställningens och redovisningens förankring och relevans i alla delar av landet.

4 Uppföljningsmodell – översikt

Följande tabell sammanfattar den föreslagna uppföljningsmodellen översiktligt:

Tabell 2: Summerande översikt över föreslagen uppföljningsmodell

Uppföljningsnivå	Storhet att följa upp	Myndigheter att följa upp	Uppföljningsobjekt	Datakälla	Ansvarig för dataproduktion	Ansvarig för sammanställning av data och rapportering	Status idag
Statlig närvaro	Omfattningen på statens verksamhet i olika delar av landet	Samtliga myndigheter	Statliga myndigheters arbetsställen	SCB:s Företagsregistret	SCB	En utsedd samordnande länsstyrelse	Befintlig källa
			Sysselsatta inom statlig förvaltning	SCB Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS)	SCB	En utsedd samordnande länsstyrelse	Befintlig källa
Statlig service	Tillgång till personlig statlig service i olika delar av landet	Service-givande myndigheter	Platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service genom egna arbetsställen	Enkät till relevant urval av myndigheter	SCB	En utsedd samordnande länsstyrelse	Behöver utvecklas
			Platser där service-givande myndigheter tillhandahåller service genom samverkan med andra myndigheter	Enkät till relevant urval av myndigheter	SCB	En utsedd samordnande länsstyrelse	Behöver utvecklas
			Platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service genom samverkan med andra aktörer än statliga myndigheter	Enkät till relevant urval av myndigheter	SCB	En utsedd samordnande länsstyrelse	Behöver utvecklas
			Medborgarnas tillgänglighet till platser där servicegivande myndigheter tillhandahåller service	Ovanstående enkät, körtider från navigationsmjukvara samt befolkningsstatistik på rutnätsnivå	SCB för enkäter enligt ovan och befolkningsstatistik. Navigationsmjukvara för körtider.	En utsedd samordnande länsstyrelse	Befintlig metodik, men beroende av data från enkät som behöver utvecklas
Samlad regional bedömning av statlig närvaro och service	Statens samlade verksamhet i respektive län	Samtliga myndigheter med närvaro och service i respektive län	Nuvarande, kommande och planerade förändringar i myndigheternas närvaro och service	Länsstyrelsernas löpande dialoger med myndigheter i respektive län.	Varje enskild länsstyrelse som också gör en samlad bedömning och analys av länet	En utsedd samordnande länsstyrelse	Behov av vidare-utveckling av befintlig praktik
			Konsekvenser för respektive län och kommunerna av den statliga närvaron och servicen (och förändringar i dessa).	Länsstyrelsernas löpande dialoger med myndigheter, kommuner och andra aktörer i respektive län.	Varje enskild länsstyrelse som också gör en samlad bedömning och analys av länet	En utsedd samordnande länsstyrelse	Behov av vidare-utveckling av befintlig praktik

Referenser

Skriftliga underlag

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete

Förordning (2019:202) om statliga myndigheters lokalisering

Förvaltningslag (2017:900).

Länsstyrelserna (2019): *Kartläggning av statlig närvaro och service i länen. En samlad delredovisning*. Länsstyrelsen i Örebro län, rapport 2019:23.

Prop. 2016/17:180: *En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag*.

Prop. 2018/19:47: *Samlad struktur för tillhandahållande av lokal statlig service*.

Regeringsbeslut Fi2019/01078/SFÖ: Uppdrag att kartlägga statlig närvaro och service i länen. 2019-03-28.

Regeringsbeslut Fi2019/01406/SFÖ: Uppdrag att kartlägga vissa myndigheters planer för lokalisering av verksamhet. 2019-04-04.

SCB (2014): *Standard för institutionell sektorindelning*. INSEKT 2014. MIS 2014:1.

SOU 2018:10: *Myndighetsgemensam indelning – samverkan på regional nivå. Volym 1*.

SOU 2018:43: *Statliga servicekontor – mer service på fler platser*.

Statskontoret (2016): *Statliga myndigheters lokalisering. Ett samlat underlag*. Rapport 2016:8.

Statskontoret (2019): Utkast till rapport inom regeringsuppdrag att kartlägga vissa myndigheters planer för lokalisering av verksamhet. Arbetsmaterial, 2017-07-01.

Tillväxtverket (2018): *Tillgänglighet till kommersiell och offentlig service 2018*. Rapport 0249.

Övriga underlag (Muntliga och digitala)

Länsstyrelsens arbetsgrupp

Andrea Hasselrot och Staffan Brantingsson, Statskontoret

Ann-Margret Eskilsson, SCB, Avdelningen för Ekonomisk statistik

Johan Ekström, SCB, Enheten för demokratistatistik

Arbetsförmedlingens hemsida om samarbetet med Statens servicecenter:
<https://arbetsformedlingen.se/om-oss/press/arbetsformedlingens-omstallning/nyheter-omstallningen/2019-07-02-arbetsformedlingen-sakrar-sin--service-i-hela-landet> (190730)

SCB:s hemsida om Företagsregistret: <https://www.scb.se/vara-tjanster/foretagsregistret/variabelbeskrivning/> (190701)

SCB:s hemsida om RAMS: <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/produktrelaterat/Fordjupad-information/forvarvsarbetande--ett-sysselsattningsbegrepp/> (190703)

Bilaga A – Definition av arbetsställe

Källa: SCB:s hemsida om Företagsregistret.

Med arbetsställe avses varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där företaget (inklusive myndigheter) bedriver verksamhet. Alla verksamma företag har minst ett arbetsställe. Nedanstående villkor måste uppfyllas om ytterligare arbetsställen ska bli verksamma för ett företag:

- Det ska förekomma någon typ av verksamhet (näringsgren)
- Det skall finnas en plats där verksamheten bedrivs (geografiskt avgränsad)
- Verksamheten skall bedrivas under en längre tid (stadigvarande)
- Det skall finnas anställd personal (minst en halv årsperson)

Bilaga B – Uppgifter om arbetsställen vid uttag ur SCB:s Företagsregister

Källa: SCB:s hemsida om Företagsregistret.

Standarduppgifter

- Namn på företaget/enskilde näringsidkare
- Firma/benämning
- Postadress
- Postnummer
- Postort
- Belägenhetsadress
- Belägenhetsort
- Telefonnummer
- Kommun
- A-region
- Storleksklass efter antal anställda*
- Huvudbransch
- 2:a huvudbransch
- 3:e huvudbransch
- Juridisk form
- Antal arbetsställen företaget har totalt
- Antal registrerade firmor för enskild näringsidkare
- Startdatum
- Sekelsiffra
- Organisationsnummer.
- CFAR-nummer, arbetsställets unika identifikation

Tilläggsuppgifter

- Arbetsställetyp (Huvudkontor eller sekundärt arbetsställe)
- Ägarkontroll (om företaget är offentligt eller privat ägt)
- E-postadress
- Belägenhetspostnummer

*Storleksklasser

- 0 anställda
- 1–4 anställda
- 5–9 anställda
- 10–19 anställda
- 20–49 anställda
- 50–99 anställda
- 100–199 anställda
- 200–499 anställda
- 500–999 anställda

- 1 000–1 499 anställda
- 1 500–1 999 anställda
- 2 000–2 999 anställda
- 3 000–3 999 anställda
- 4 000–4 999 anställda
- 5 000–9 999 anställda
- 10 000 anställda
- Uppgift saknas

Bilaga C – Definition av statlig förvaltning i RAMS

Källa: SCB (2014)

Statlig förvaltning (sektorkod 1311 i Standard för institutionell sektorindelning 2014, INSEKT 2014) omfattar alla statliga förvaltningsmyndigheter och andra centrala förvaltningsorgan, vars behörighet normalt sträcker sig över hela det ekonomiska territoriet, utom förvaltning av sociala trygghetsfonder.

Här ingår

- statliga förvaltningsmyndigheter
- icke-vinstdrivande organisationer som kontrolleras av statlig förvaltning och vars behörighet sträcker sig över hela det ekonomiska territoriet, se undergrupp 13113
- marknadsreglerande organisationer som antingen uteslutande eller huvudsakligen fördelar subventioner.

Här ingår inte

- enheter som tillhör sociala trygghetsfonder, se delsektor 1314
- de statliga affärsverken, se undersektor 112
- enheter som drivs som bolag eller kvasibolag och som kontrolleras av staten, se sektor 11 och 12
- organisationer som uteslutande eller huvudsakligen ägnar sig åt att köpa, lagra och sälja jordbruksprodukter eller livsmedel, se sektor 11.

Länsstyrelserna